

Передплата

«РУСЛАНА» виходить:
в Австрії:

на цілий рік . . . 30 кер.
на пів року . . . 16 кер.
на чверть року . . . 8 кер.
на місяць . . . 1-70 кер.

За границею:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНА

«Виреш ми очі і думку ми виреш: а не возьмеш мплости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових исальміх М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудня.

Редакция, администрация і
експедиция «Руслана» під
ч. 1. п. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиция місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
напередні застережені.—
Рекламациі неопечатані
вільні від порта.— Огоде-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісламі» 40 с.
від стрічки. Подяки і прив-
атні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Політична досягність цісар- ского побуту в Празі.

(+) Як ми вже звіщали, прибув цісар Франц Йосиф в понеділок до Праги і проживає там в стариннім Замку чеських королів на Градчанах, де свого часу резидував цісар і чеський король Рудольф II. З того часу столиця чеських королів стояла незаселена, аж в XIX. ст. поселив ся там уступивши з престолу цісар Фердинанд Добротливий. Також архієпископ, наслідник престолу пок. Рудольф проживав там довгий час, а тепер проживає архієпископ Фердинанд Кароль і син недавно помершого архієпископа Оттона — Кароль Франц Йосиф.

Цісар Франц Йосиф проживає тепер з монаршою свитою в королівській резиденції на Градчанах і урядове оповіщення називає се виразно мешканцем монарха, так що королівський замок чеський набрав тепер значіння резиденції побіч Відня і Будапешту. Ся подія викликає в чеськім народі милі спомини славної бувальщини і оживляє єго надіями на красшу будучину, після довголітньої боротьби національно-політичної, котра не лише знесило чеське королівство і обидва в ній поселені висококультурні народи, але також визвала протягле пересиленє в цілій державі. Підхожий віком монарх рад би на склоні свого віку довести в своїй державі до уладженя межинародних взаємин і до втихомирєня спорів, а тим самим і до скріпленя у внутрі талій на зверх Габсбургської монархії.

Нема найменшого сумніву, що довгий побут монарха в чеській столиці чимало причинить ся до втихомирєня національно-політичних пристрастей і що буде начеб оливою на розбурханім хвилями морю. Єго зіркому оку не уїде ніяка замітна проява, котрою монарх покористує ся для підготовленя тривкого мира в краю і в державі. З монархом прибули до Праги міністер-президент бар. Бек, міністер просвіти др. Мархет, міністер торговлі др. Форшт, і обидва міністри чеський др. Пацак і німецький Праде. Представники правительства зустрічають ся при сій нагоді з визначними чеськими і німецькими провідниками, а се подає чимало способів до наближеня двох супротивних таборів народних. Деякі днівники подали вже навіть вісти про дійсні переговори між правительством а представниками чеського і німецького народу. Сі вісти очевидно передчасні і сягають

поза межі дійсности, одначе нема сумніву, що довгий побут монарха і правительства в Празі підготовить підвалини до зближеня і можливого помирєня обидвох головних народів в державі, а се доведло би до многоважних і далекосяглих наслідків і в новій державній раді, і в цілій внутрішній а навіть заграничній політиці. З того огляду теперішній побут монарха в Празі має незвичайне політичне значінє.

Д О П И С Ь.

Зі Старого Самбора.

Славні то були збори в Старім-Самборі дня 16. цвітня. Заповів їх соціяліст Вітик. Народа зібралось доволі, однак демагог соціялістів бояв ся розпочати збори, бо був там присутній о. Іван Яворський, котрого нарід хоче мати своїм послом. Розпочались збори, а ніхто не хотів бути предсідателем. Вкінці згодив ся на предсідателя п. Сеник, господар зі Стрільбич. П. Вітик розпочав бесіду, та сейчас на початку говорив, що свьященники нарушають єго особу з проповідницї.

Та на се дістав добру відповідь від селян, що грімко запротестували, що не єму учити свьященників, чога они мають научати нарід на проповідях. З того піднялась буча, предсідатель розвязав збори і нарід, котрий властиво має голос, вийшов, а осталась мала горстка міщан руских і польских, котрі вправді не мають голосу в сельских округах, однак суть противні соціялістови, та осталось єше кілька жидів і деякі найбільше 10-ох селян, що то з цікавості слухали, що такого нового скаже п. Вітик. Вибрано нового предсідателя таки секретаря прибічного п. Вітика. Замітна річ, що деякі з міщан, віддай підкуплені, дуже побивались, що би віче відбулось. До тої горстки промовив п. Вітик, та нічо нового не сказав понад утерті фрази що до біжучих питань. Прямо сьмішною видавалась чоловікови обставина, як то соціяліст солоденько промовляв, не нарушуючи віри та духовенства.

Сказав лише, що суть деякі свьященники, що нарід обдирають, однак густо часто виступав проти чорних духів (розумісь свьященників), що то против єго особи виступають. Хоч твердив «кандидат», що він чоловік отвертий, о-

днак не згадав за се, що соціялісти хотять знищити тайну супружества. Говорив, що нарід терпить нужду материяльну, а не сказав, що соціялізм хоче внести в той нарід ще нужду моральну. В своїй промові пожалував духовенству тої нужденної підвишки. Мабуть не бачив щасливіших та богатших, в розкошах розпливаючих ся людей, від свьященників!

На се шкода відповідати, бо кождому відома та нужда, в якій по більшій часті живе наше духовенство. Та мимо сего дає на всі народні цілі.

Цілу промову бесідника переривано влучними запитаннями, а вжеж цікава річ була ся, наколи бесідник казав, що єго затвердив хлопський комітет. Тоді оден з присутних заінтерпелював бесідника, чога «Народний комітет» єго не затвердив, а на се дістав від п. Вітика відповідь: «На мене також годить ся „Народний комітет“». — А то знов чога нового? Чи Народний комітет робить собі чога поза кулісово? та не оголошує сего в часописях до відомости цілого загалу?

Гарна булаб се річ, колиб «Народний комітет» попирав всяку соціялістичну бранжу. Чиж дивуватись, що не всі так радо піддають ся під єгиду «Народного комітету»? Цілком слушно деякі свідомі люди не радо годять ся на всі прикази «Народного комітету» та шукають інших способів, щоб ратувати Русь від всякої язви соціялістичної та радикальної. Якже сьмішною виглядає боязнь та страх «Діла» «Свободи», перед клерикалами, коли як раз такі «клерикали» ділають отверто в обороні віри і народа.

Через так пізне затверженє кандидатури о. Яворського на округ Турка-Самбір-Дрогобич і т. д. пошкодив «Народний комітет» кандидатури дуже богато, бо тим скоротив єму час до праці агітаційної. Подібно як при виборах до союму не міг «Народний комітет» рішитись в затверженє кандидатури, бо ходили слухи, що кого иншого мав на думці на кандидата, а не о. Яворського, котрого нарід вибрав, так і тепер так довго не міг поладити справи про кандидатуру. Цікава се річ, що всілякі люди докінчені і ні, академики, так горячо агітують за п. Вітиком. Не знати, чи они виховались на хлібі соціялістів, чи як раз не одну корону дав той погорджен-

ний священник на їх потреби. Певно о. Яворський не має гроша сипати на агітації, бо хоче вийти послом з волі народа, а не за гроші. Однак суть при тім також деякі видатки, та не знати, чи покриває їх «народний фонд». По скінченню промов, на поставлене внесення п. Вітиком, кого хочуть мати своїм послом і чи хотять попірати его кандидатуру, піднеслось — кілька рук, бо і так всіх не було багато, та селяни не піднесли рук, крім двох трех его хвилих може і підкуплених прихильників. На внесення одного з присутніх, хто є за о. Яворським, піднесли селяни руки до гори — а прочі жиди та міщани не піднесли, бо они в сільським окрузі на мають голосу. Взагалі віче се під проводом другого председателя — виглядало на шопку, бо компетентних людей там не було, крім горстки цікавих, міщан і жидів, кілька селян і бабів.

Та однак ся обставина, що соціаліст хоче вийти з сільського округу, та покликуюсь навіть на «Народний комітет», най застановить нашу руску духовну і світську християнську інтелігенцію, до чого то зводить ся наша політика!...

„Кружок хуліганов“.

(Статя з кругів молодіжи).

У Львові існує москвофільське «Общество» академічне «Другъ». Члени того товариства ізза своїх симпатий до російської чорної сотні, завязали свого часу в 1906 р. в нутрі товариства кружок, названий ними самими «Кружком хуліганов», якого пр.граму виводили три точки: пити, бити і... третої точки в поряднім товаристві не вимовляє ся. Кружок розширював свою високо ідейну діяльність. «Безідейний» член москвофільського табору о. Петро Пилипець, спонуканий видно почуванем любови до самого цвіту цареславного народа, вважав своїм моральним обовязком на святотнім комерсі «Другъ» а дн. 9. грудня 1906 звернути увагу «господиновъ хулігановъ», що їх робота на рідній почві булаб богато краща, колиб вони замість «політикувати» в «кружку хулігановъ» спожиткували свою енергію до праці на організації твердо-руської суспільности. І голос його не був гласом на пустини. З усіх закутків салі залунало: „Атєц Гапон!... жийот на сінскуре“. „Не стоїть гаваріть!...“ і т. д.

Найсильніший орган найшов ся мабуть у канд. адв. госп. Ю. Білинкевича, председателя „кружка хулігановъ“. О. Петро Пилипець перестав говорити (серед загального признання і гратуляцій «русских дам».

В тиждень пізнійше, дн. 15. грудня 1906 видав о. П. Пилипець друком брошуру „О молодежи“, в якій веде цивілізаторську роботу ad finem, виказуючи її наглядну потребу супроти поведєня і занятій „хуліганів“ з „Другъ“а. Поведєне п. Ю. Білинкевича і тов. на комерсі склясифікував „уличним“.

Оноді дня 11. цвітня с. р. відбув ся в тій справі судовий процес. І тут са-

ме зачинає ся ряд фактів, які ми, нашою чергою, класифікуємо „безличними“. Що кацапи перуть свої бруды в святій святых галицької Теміди — се нас нічого і нічого не обходить. Що „Другъ“, се ten odłam młodzieży ruskiej, któgу żyje w zgodzie z Polakami (аргумент правного заступника обвинителя, який мав вплинути на вердикт судиїв присяжних) — се також не багато нас інтересує.

Але підшиватись чорній сотні взагалі, а „Другъ“ови“ особливо під прапор української суспільности і української молодіжи не позволимо, а не маючих лиця влізливців бем в крижі. Українська суспільність не має з чорносотенцями навіть галицької породи і в ліберальнім кафтані безпечєства нічого спільного, а людьми, які не вагували ся жертвувати своє молоде житє за „бути чи не бути“ рідного народа — були не ви панове з „Другъ“а.

Ми не називати-мемо вас нині «зрадниками», ми не стаємо нині говорити вже навіть о ваших «ідеях та ідеалах», ні, не дамо ся взяти на ліберальну полову! Дарма було би жадати примітивної етики і від вас, г. Петро Пилипець — але се, що ви, Панове не виссали з матірної груди ні дрібки національної чєсти, сумно. А може житє вас відучило сорому?...

Вшехпольскою мотилицею навяній оборонєць обвинєного москофіла точить скажену піну на «ruskie społeczeństwo, którego chuligańska młodzież niestety tak niedawno jeszcze stroiła awantury, prując rektorskie portrety (o! sacro sanctae imagines!), a dla którego kultury pracował właśnie ten nie chuligański, ale poważny patriota ruski (відписав з молитвословів «Колядки для школярів» і видав «Початки російського правописання» ks. Pilipec, człowiek rzadkiej inteligencji i rzadkiego u nich pokroju etycznego». Сей вшехполяк в 10-мінутій мові народови нашому, немов Христови, виданому на поталу, плює шестикратно в лице і викликає: Tak! prześwietny Trybunale, gdyby więcej było takich jednostek w społeczeństwie, to ta sama młodzież, jaką piętnuje ks. Pilipec w inkryminowanej broszurce «O młodzieży» nie ważyłaby się napadać na naszą «Alma Mater» etc. etc. а «Другъ», присутній на сали в комплекті, робить бундючну міну (мовляв — так, се ми там були!), а о. Петро Пилипець. —

Вашому оборонєци, панове москвофіли, вільно заводити скажений, вшехпольський танєць Віта, аби викликати суггєстию на ким слїдує та в той спосіб виграти справу; Вам, твердоруский патріоте, вільно в судї давати польські поясненя, бо Ви вже в семінари годувались на Єфіяльта; Вам, панове з „Другъ“а бундючитись, аби зібрати лаври незаслужені — але нашим обовязком сконстатувати у Вас сю деморалізацію і гангрену ваших пігмєєвих єств.

Про нотатку „шмати вшехпольської“ а гророс сего процесу п. з. „Rusini między sobą“ ми говорити не станемо.

В.

Австро-Угорщина по 1917 році.

Дневники розвивають образ, як буде виглядати наша монархія за 10 літ. Не є се утопія в роді опису Бєлями-а, але дійсність оперта на висліді міністерских конференцій обох половин держави в справі будучини угоди. Хотяй сі переговори є ослонєні як найтіснійшою тайною, то таки угорський міністер торговлі Кошут не устояв ся против налягань своїх політичних приятелїв і в клубі сторонництва независимости сказав одно слово, з якого дасть ся виведувати вже вся решта. Кошут заявив іменно, що від 1917-го року межі Австрію а Угорщиною потяне ся дійсна цлову границу!

Цлова границя — се значить, що обі держави будуть від 1917 року вести окремо ціле економічне і фінансове господарство. При накладанню податків і устанавлюванню тариф они перестають оглядати ся взаїмно на себе. Заграничне цло, яке від 18867 року впливало до спільної каси, а давало річно поверх 200 мільонів корон, буде в 1917 році розділене так, що кожда держава забере собі свою частину. З сеї позиції зиск прийде для Австрії, а Угорщина страту понесе, бо видимо з докладних обчислень, що поверх 80% заграничних товарів спроваджували передлитавскі краї, а тільки 20% угорскі краї, коли тимчасом дохід з цлів ішов до рівного подїлу. Австрійський зиск, а угорська страта винесе коло 30%, або менше більше 60 мільонів корон. Однак правдоподібно ся ріжниця зменшить ся з часом, а може навіть вирівнає ся цілком, коли на Угорщині повстане власний промисл, який потребує великої маси заграничних сирівців до перероблюваня в фабриках.

Але все таки для Австрії остане той зиск, що ключ квоти, складаної на свільні видатки, треба буде переробити на зовсім инній підставі. Коли не дасть ся осягнути з Угорщиною подїл по половині, то всеж таки по заведенню цлового розмеженя і по розлучєню всякої господарки кр.вдичє передлитавскі краї відношенє майже 70% участи в спільних видатках супротив угорської мало що понад 30% мусить пересунути ся на користь Австрії.

Однак мимо сего австрійскі промислові круги затревожені вельми тою перспективою економічно-торговельного розділу обох половин монархії. Австрійський промисл, — головно ткацький буде мусів оживити ся, щоби здобути нові ринки задля незменшуваня продукції. Що до Галичини двом єї продукціям грозить поважна небезпека. Австрійський спирт утратить свій відбут в Угорщині, яка потребує его в великих масах до заправляваня вин; се діткне переважно Галичину і то велику власність. Найти відбут деінде буде досить трудною справою, а вже лекше представляє ся вишуканє ринку для нафтяної ропи, яка звільнена від податків, буде могла зовсім успішно вести конкуренцію з кавказкою і ромунською.

Отже будуче економічне відношенє обох половин монархії до себе зовсім не вийде на шкоду передлитавским краям, а хотай приспорить коштів на удержанє цлової границі, то однак через взаїмне „найбільше упривілеованє“ потрібних собі товарів ся границя не буде означувати ані економічного, ані політичного розєднаня. При розумнім поведєню справи рік 1917-ий подасть тілько можність свободи руху і самостійности на економічнім поли і справедливїшого роздїлу спільних видатків.

Новинки

— Калєндар. В пятницю: руско-кат.: Евтихія; римо-кат.: Емми вдов. — В суботу: руско-кат.: Георгія; римо-кат.: Агнети.

— П. Миколай Василько ві второк відвідав визначїйших львівских Русинів, відтак був на обїдї у п. Ол. Барвіньского, приймав у себе відпоручників академічної молодїжи, а в середу був на цїлогоднїй авдиєнції у п. намісника. Крім того відбув ще нараду з пп. Романчуком, д-ром Олесницьким і д-ром Костем Левичком, вечером був з п. Барвіньским в театрї і виїхав нічним поїздом до Черновець. За час свого побуту зєднав собі п. Василько загальну любов і високе поважанє так усєї академічної молодїжи як і старших Русинів питомою єму щиростию і умїлєстю в полагаджуваню трудних справ.

— Тирольський поет про руских студентів. В часї голодованя нашої молодїжи в львівській вязниці слїдчїй подали ми вірш німецкогo поета надїсланий нам з Інсбрука. Отсей сам поет пише тепер нам ще додатково ось яку замітку в сїй справі: „Solche Erfolge, wie die letzten der Ruthenen, können vergiftend wirken. Gar bei der Jugend. — Ohne Dehmut reift keine Grösse. — Das Leben verlangt noch viel grössere Opfer (ohne Anerkennung) als Hungern. Mögen die Jungen weise Führer aus dem Alter haben; — deren Rufe nicht mehr so schrill klingen, aber aus der tiefe ernster Erfahrung kommen“. Такого досвідного провідника і щєрого приятеля найшла наша молодїж академічна в особї б. посла Миколи Василька, котрий не щадив ні часу, ні трудів, ні заходів всюди, де сего вимагала потреба, щоби довести справу до щасливої розвязки.

— Руский язык урядовий завели у себе дальще отсі громади: Дибче, Криве, Рай і Шумляни (пов. Бережани 29), Молодьків (пов. Богородчани 15), Вовилів (пов. Бучач 29), Верин (пов. Жидачів 22), Вороблевичі і Ролів (пов. Дрогобич 24), Туринка, Замочок і Передриміхи (пов. Жовква 13), Красне (пов. Золочів 22), Підліски великі і Селиска (пов. Львів 27), Барпш (пов. Перемишль 20), Акрешори, Березів вижний, Ключів малий, Лючки і Текуча (п. Печенїжин 12), Богатківці, Божиків, Вербів, Галич, Камінна гора, Мозелівка, Носів, Сільце, Соکیلїяки, Старе місто, Щепанів і Яблонівка (пов. Підгайці 26), Паївка (пов. Скалат 14), Щавне і Куляшне (пов. Сянок 37), Покропивна (пов. Тернопіль 47), Ільник і Дністрик дубовий (пов. Турка 30), Корнїв, Маковиско і Сурохів (пов. Ярослав 9), Тилява (пов. Коросно 8). Доси зголошено 1211 громад, які завели у себе руске урядованє.

— Судовий процес проти укр. академиків, як звїсно, відбуде ся в Відні, але не перед судом присяжних, лише перед звич. вирокующим трибуналом. Доносить про се N. fr. Presse і додає, що без сумніво обжалованє обмежить ся лише на 17 академиків. Розправа має відбутися аж за кілька місяців, бо много часу забере переклад актїв з дотеперїшого слїдства на німецку мову.

— З Порохника. В сїчнї с. р. внесли міщани Порохника міста і села в ярославскім повіті петицію до краєвої ради шкільної через товариство „Просвіта“ в справі сьвяткованя руских сьвят і наущаня рускої мови в 4-класовій школі в Порохнику. Петицію підписало понад 30 горожан, які посїлають свої діти до школи. Тепер є в сїй школі до 40 руских дітей. Сеї справи т. є. признаня належних прав Русинам кр. рада шкільна ще не залагодила і мабуть треба буде ще довго ждати. Здаєть ся наслїдком того поданя окружний інспектор п. Шумський, при візитації школи в Порохнику, випитував руских дітей, як они в дома розмовляють та розсїджував, чи то не є робота агїтаторів і т. п. Який оборот возьме ся справа, опїсля донесу на разї зазначує, що вже хвалив ся п. інспектор, що всі підписані заплатять кару стемплеву, тому що на поданю є марка стемплева лиш на одну корону. З поведєня окружної ради можна вже тепер вносити про відмовне рішенє, а кружлав чутка, що в 1-кл. школі в Порохнику селї шк. інспектор поручить занехати науки рускої мови і сьвяткованя руских сьвят. Сподїємо ся, що ся чутка лишить ся чуткою, а першу просьбу узгляднить кр. рада шкільна. — *Vigilans.*

— З села. З Яворівщини доносять, що озиме збіже під грубими снігами зовсім випріло. Вся надїя хліборобів лежить в ярих засївах, які доси ще не почали ся. Задля недостатку пашї худоба незвичайно подешевїла. Селяни в розпуці, тому масами ємігрують на зарїбки до Прус.

— Добрий гумор не опускає наші політичні часописи, коли кїївска „Рада“ замістила на „руский прим-апрїлїс“ цїлий ряд „брехеньок“, в формї „телеграм“, з яких одна і передїстала ся випадково до наших „телеграм“ на превелику радїсть „Дїла“. Ну, жарт удав ся, а хоть на наш рахунок, то і нас він убавив, бо „hodie mihi, cras tibi“ а і редакція „Дїла“ має свої „власні дроти“. З дальших побрехеньок „Ради“ на 1. цвїтня наводимо ось єще декілька влучнїйших:

Нижегородска та Казаньска губ. Хліба у селян так багато, що вивозять єго звідсїля заграницю.

Вятка. Полїтичним засланцям видано всі кормові гроші, що їм належались.

Варшава. Не було ні одной експропрїації і ні одного політичного убийства. Війскові суди виправдали всіх обвинувачених. Скалон шпацирує по улицях міста пішки, без охорони.

Одеса. Ген. Каульбарс звернув ся з відозвою до „союза рускаго народа“ не робити ніяких насильств над євреями та інтелїгенцією, за се єго увільнено з посади.

Кїїв. Новий (виборний) член державної ради Піхно закриває „Кїєвляниня“. Є чутка, що він думає в Петербурзі враз із Крушеваним та Пуришкевичем видавати на єврейській мові газету під назвою: „Шлехтер Гой“.

Професори: Фльоринський, Кулаковскій і Буднов подали заяву про потребу заведєня української мови на всіх катедрах кїївского університету. Рада львівского університету прислала їм своє щирє привітанє і спочутє.

— Програму концерту львівского „Сокола“ подаємо на 4. сторонї нинїшого числа.

Телеграми

з дня 18. цвїтня 1907.

Прага. Вчєра по полудни цїсар взяв участь в торжествї посьвяченя угольного камїня при будовї нового мосту на Молдаві.

Архієп. Франц Фердинад приїде нинї до Праги і побуде до суботи.

Відень. Wien. Ztg. оповїщує санкціоновану ухвалу галицкогo сойму в справі садженя і охорони деревець при дорогах.

Матеріяли до історії зносин Галичан

27)

з Буковинцями.

Рік 1866.
Ч. 13.

Лист Івана Ляторовского до Із. Воробкевича, писаний 1866 р.

(Дальше).

Бо всюди, чи то вь приватнім чи публичнім житїю госнодарувала чужиньщина; безсонна лишєнь бідна руська матірь розмовлялася темної ночї зь своїмь, ще нічо нерозумїючимь дятяткомь ..

Трудножь то, трудно відратувати квіточку, приглушенну хабузємь!.. Де яка ще відживє; алежь яка у неї питома сила.

Отожь наші пробудившиєсь зь духовного сну вже мужами, старцями, оглянулись і зобачили рідну ниву запустїлу, зарослу трючїмь блекотомь; поглянули на себе: Передь ними богацько, дуже, а за собою нічо, хотїй би і крихіточка, а то і того ні! А сили у нихь які були? Такі, якь у тої забїдованой квіточки ні то вже їй такь розкішно зацвїсти, ані запахнути! То недивниця. Випала їмь робота, робота такой ємпїрична. Трудна роботочка та мозольна; а ще трудніща вона для нихь, бо мусїли по блуднімь лабиринти шукати за закопанними скарбами наїрїдними, про которихь

тїльки знали, гейби їмь снилося. — Чиста мовола. Отожь і наскучилось їмь те діло. А душа все прєся та вгору, вона неможе привязати ся до ниського... А ту чужина пхає і натручує все своє добірне все красне. Тимь вже вона їх і нагудувала і отрула. Отожь завше коло нихь чухніла. Такь годї їмь було розкохатись у незнакомїй їмь красотї свого питомого. — Тожь то і доси маємо недоляківь; а ті, котрі були ще черствїйші, але єломїці ляцькій жертися не могли, попали вь другу крайнїсть: якь то повідає ся „Incident in Scillam, qui vult vitare Charibdim“. Чужому напорови треба було щось противь ставити. Дїло їх на ємпїричній дорозї дуже пинаво йшло, — животворчої сили небуло: отожь і пошились вь москалівь та вь німоту. А єнчїй ще є ляхомь, москалемь і німотою зарїзомь — козмополїтою. — Якь єдні такь другї мають свої єсїбні цїли, а третїхь ніби нічо неєходить, але залежить їмь на своїмь „Я“. Тожь то сумно, сумно бідному чоловікови, коли те бачить: якь наші сили розстріленї і духовні, а найбільше матерїальні!

Теперь що до подрїбности. Зачинаю. У всьєго намь тра, всє потрібне є, но все вь відповідний спосїбь має ся діяти. Нєнагло, але добре роздивившиєсь, обрахувавши все: Хто? що? — якь? і чимь? — де? куди? і т. д. Бо безь того ані рушь! — такь теперь видаєся Мєта якь той поривь зь мотикою на соньце. Питавбимєся чи се лєгка річь зь

такимь діломь якь Мєта? такь ні. Знаю, що тяжке та трудне. Хотїйчи вь оборонї стати свого права, тра свої сили звести до купи та обчислити противнїчі, чи чась чи ні змїрятись зь ними... А наші сили народні, то гей ті спрїхи у колєсі, немаючі оброча розстріленї... Наші люди ріжні, а ще більше ріжними стають ся, відь впливу чужиньцівь. — Отожь нашимь людямь тра щось реального (єстьного) подати. Бо суть люди, що самохїть противлять ся своєму; алежь ще більше, которї радїбь а неможуть свого пізнати.

Отожь ту лежить конєчна потреба приготовленя своїхь людей, обучєня і припровадження їх до пізнаня свого родимого, і до любови всего свого а потому ажь до оборони своїхь правь. Полїтична часопись того не вчинить. Оть Мєта невчинила. Намь тра вь передь зєрати, піддавати і розясняти мало помалу; а потому ажь стати вь оборонї — т. є. перєйти до політики але до наїрїдної політики, котру самь наїрїдь має.

Мєта виступила такь, мовби вже все те учинилось. Такь мусїла упасти помимо найщиршої волї, і охоти до єї піддержаня. Причиною було найгіршою того упадку те, жє за те діло видаваня взяли ся люди, хоть сьвїжого духа, однаковожь слабой волї, силь слабийхь до пожертвованя ся тїй, святїй справї.

(Дальше буде).

Товариство гімнастичне „Сокил“
у Львові, ул. Руска ч. 20.

Неділя, дня 21. цвітня 1907, год. 6. веч.

Програма

КОНЦЕРТУ

полученого з відчитом.

при співучасті ВП.: п-ї Г. Зарицької, п'яністки, віденської консерватористки, відзначеної золотою медалею, п. Р. Зарицького, флетиста, п. Фр. Коковського, п. Л. Лопатинського, тенора, і подвійного мужеського квартету.

I. часть:

1. Про українську новелю — відчит п. Коковського.
2. М. Вербицкий: „Гей по горі, по високій“ — відспіває подвійний муж. квартет.
3. Вправи на щеплівці — виконують молодші ученики „Сокола“.
4. Фр. Шопен: Polonaise gis-moll — відиграє на фортеп'яні п-ї Зарицька.
5. а) Д. Січинський: „Іа слюз моїх“;
б) Г. Вольф: „Der Gärtner“ і
в) Р. Шуман: „Ich grolle nicht“ — відспіває п. Лопатинський. (Переклад виконавця).

II. часть:

6. І. Воробкевич: „Сніг очі“ — відспіває подвійний муж. квартет.
6. Е. Килер: La Capricieuse morceau de concert — дует на фортеп'яні і флет, відиграють пп. Зарицькі.
8. Р. Вагнер: Працане Льогенгіна — відспіває п. Лопатинський. (Переклад виконавця).
9. Вправи на козлі — виконують члени „Сокола“.

Ціни місць:

Крісло I-рядне 1 К 50 с.

„ II-рядне 1 К.

„ III-рядне 70 с.

Вступ на салю 30 с.

Для членів крісла о 20 с дешевші.

Білету продає „Сокильський Базар“, а перед концертом каса.

Сокильська ноша.

Срібні перстені з гербом можна дістати по 1-20 до 1-50 К в „Сокильському Базарі“ у Львові.

Colosseum

В пасажи Германів

при ул. Соляній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 30 цвітня 1907.

Щоденно о год. 8. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High Life представлено. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-євро

пейського часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан	12:20*, 6:10, 1:40 5:45, 9:05*
„ Кракова	2:31*, 5:50*, 8:45, 30, 5:25, 9:30*
„ Підволочиск	7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*
„ Лавочного	7:29, 11:50, 10:50*
„ Рави рускої	7:50, 4:50
„ Станиславова	8:05
„ Самбора	8:15, 1:50, 9:20*
„ Яворова	8:18, 4:37
„ Коломиї	10:05
„ Ряшева	10:35

На Підзамче.

Підволочиск 7:05, 11:30, 2:08, 5:35, 10:16

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова	12:45*, 1:—*, 2:45, 6:35* 10:05*
„ Іцкан	2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*
„ Підволочиск	6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*
„ Яворова	6:55, 6:—*
„ Самбора	8:55, 4:15, 10:51
„ Станиславова	9:10*
„ Белзця	10:45
„ Ряшева	4:05
„ Коломиї	3:30
„ Рави рускої	7:25*, 11:35*
„ Стрия	11:10*

З Підзамча:

„ Підволочиск 6:32, 11:07, 2:32, 6:27*, 10:02*.

Примітка. Поїзди поспішні друковані і черенками товстими; поїзди нічні є назначен. зв'язкою. Пора нічна числиться ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ілюстровані провідники розклади їзди і тд. можна набувати через цілий день в міській бюрі ц. к. державних залізниць, пасажи Гавмана ч. 9.

„РУСКА ЩАДНИЦЯ“ в Перемишли приймає вкладки щадничі щоденно в годинах урядових і опроцентовує їх на 4% починаючи вже від слідуєчого дня по дни зложеня які і процентують ся до послідного дня перед днем відобраня.

ВКЛАДКИ в „Рускій Щадниці“ можна складати особисто в касі товариства, почтовими переказами, листами грошевиими, чеками поштової щадниці, котрі Дирекция Щадниці на жаданє безплатно достарчає, в філіях банку аєстро-угорського на рахунок „Рускої Щадниці“ в товариствах: „Взаїмного кредиту Дністер“ у Львові „Краєвий Союз кредитовий“ у Львові і „Банк звязковий“ в Станиславові.

„Руска Щадниця“ уділяє позичок:

- а) гіпотечних, піврічними амортизаційними ратами платних на 5% на протяг літ 10—50 після вибору позичаєчого;
- б) на льомбард ефектів на 5 1/2 %;
- в) на есконт векслів на 6%, на векслі переказані за 3—6 місяців платні.

Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярия „Рускої Щадниці“ ул. Коцюшка, Народний Дім I. поверх, щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. кромі неділі і руских свят.

Після § 14. устава „Рускої Щадниці“, через ц. к. міністерство справ внутрішних затвердженого, вкладки в товаристві „Руска Щадниця“ в Перемишли надають ся до льокації капіталів пупілярних, фондацийних і т. п., має отже „Руска Щадниця“ обезпеку пупілярну.

Дирекция „РУСКОЇ ЩАДНИЦІ“ в Перемишли.

Трета часть Проповідий

на неділі і свята цілого року о. Петра Білинського вже вийшли і можна дістати у автора в Зарваніці, почта: Вишнівчич, також в книгарні Інститута Ставроп. у Львові; в книганні Тов. ім. Шевченка у Львові; в книгарні В. Добошинського в Станиславові; в книгарні С. Комоневського (давніше братів Яблонських) в Тернополі, по ціні 3 К за кожду часть.

Наша наукова полеміка.

(Кілька слів правди д-рови Щуратови).

(Дальше).

І на запит, чому віяка з руских літописий не згадала про сю пісню (ст. 40 41), скоро она по думці д-ра Щ. є рускою пісню, не дає др. Щ. віякої відповіди, не хоче уживати вже навіть своїх „хитрих“ аргументів про „егзотичність і популярність“, яким не повірив і др. Копач (Діло 1906, ч. 160), ждучи одначе надурно „на дальші фактичні виясненя у тій справі.“

Що до слів д-ра Щ.: „А в инших реляциях про грунвальдську битву рівнож чогось яснійшого і певнійшого не стрічає ся“ висловив я погляд (ст. 32), що др. Щ. сих „инших реляцій“ навіть не переглядав, скоро й Длугоша не бачив. Щоб мого твердження не видалось голословним (хоч др. Щ. ні словом не залперчив сего), дам на се наглядний приклад.

Я згадував в своїй критиці (ст. 15), що Длугош до свого опису грунвальдської битви користував ся сучасним оповіданем про неї п. д. „Cronica conflictus Wladislai regis Poloniae cum cruciferis anno Christi 1410“. Нове виданє єго в „Monumenta Poloniae historica“ т. II. Є се сучасне оповіданє, а автором єго був здаєсь якийсь духовний з окруженя Ягайла. Написанє оно ще з кінцем 1410 р. (Zeissberg: „Dziejopisarstwo polskie“ I, ст. 244). Отже тут на ст. 901 читаємо (подібно як у Длугоша), що Ягайло захопив своє військо бесідою, почим оно почало співати пісню

„Bogurodzicza“ та кинулось до бою: „Statim que cum fletu nimiaque efusione lacrimarum rex milites suos alloqui et hortari cepit“. Тут подана бесіда короля до свого війська а дальше: „His completis (то є, коли король закінчив бесіду до свого війська), omnes unanimiter cum fletu Bogurodzicza cantare ceperunt et ad bellum processerunt“. Річ ясна, що мова тут про польське військо Ягайла, до якого він промовляв.

Другу реляцію про се маємо в проповідях Николая з Блоня під Варнавою, який був капеляном познаньського єпископа Станіслава Цюлка (1428—37). З нагоди проповіді 15. липня, то є в річницю Грунвальдської битви, уважав він за відповідне вступити до сеї проповіді уступ п. з „D magna strage alias o wuelgum ryobuzcu“ (Zeissberg I, ст. 243) Виданє в „Monum. Pol. hist.“ т. IV. Тут на ст. 47. читаємо: „Ceterum processerunt Poloni se divine maiestati committentes et sanctum Stanislaum invocantes, intrinque inceperunt devote cantare bogurodzicza“.

Сего др. Щурат або ма очі не бачив, або зигнорував сьвідомо, бо цитованє оно навіть в Nehrung-a: „Studia literaria“ ст. 9—10, а др. Щ. звав прецінь Нерінга бо цитує єго у себе на ст. 37.

Не можу поминути факту, що для д-ра Щ. який не існувала в літературі „Bogurodzicza“ обширна праця, яку написав недавно знавєць середновічних церковних відносин в Польщі о. проф. др. Фіялек в „Pamiętnik-u literackim“ т. II. 1903 р. ст. 1—27; 163—191; 353—378 п. з. „Bogurodzicza“. В ній дає о. проф. Фіялек коротку критику теорії Брікнера, появу пісні під Грунвальдом

називає „okres drugi już historyczny“, доказує, що не є она навіть в битвах пісню воєнною, а релігійною. Покликаючись на Брікнера: Kazania średniowieczne II. (в Rozpr. wyd. filolog. т. XXIV, ст. 365) підносить, що вже проповідник, Ян Сільван, або Єронім з Праги „wówczas ok. 1410 r. Norbertanin polski na dworze Władysława Jagiełły“ в одній зі своїх проповідий так казав: „Si aliquid volumus audire de dignitate istius diei et de nativitate filii Dei, dicamus hanc orationem devotis cordibus Bogurodzicza“. Покликаєсь на „zbiory kazań“ 1462 р. (у Брікнера: Liter. religij. w Polsce średniow. I. 155), де сказаво, що сю пісню „dawno ojcowie święci (то є єпископи або монахи) ułożyli“ і доказує, що ся традиция доводить характеру церковного пісні. Згадує про антифон бенедиктинського монаха Ноткера († 912), який черпав до него текст і мелодию („media vita in morte sumus“) з грецького „офіційом літанійного“ [„in diversas processiones (litus) et vigilias supplicationum“] в яким „tkwi ostatecznie choć nie bezpośrednio treści pierwszej zwrotki naszej Bogurodzicy“. Підносить, що до розвідки Поліньского, з якої користає др. Щ., вкратко ся „bardzo wiele plewy historyczno-liturgicznej“ (Дальше буде).

Поправки ошибок. В фейл. „Н. н. п.“ в ч. 77 „Русск.“ зам. „Мехежаньского; Гойсберг; Рочник-ів; до того таких путанин; не дають найменшого жерельного потв.; ргіоє м. б. „Мехежиньского; Цайзберг; Рочник-ів; до чого віяких н.; не мають...; ргіоє. Між д-ра Щ. а „поминув“ треба вставити: „означає зовсім що иншого, а друге, яке др. Щ. чомусь то...“